

Cirkulärnr: 1998:75
Diariernr: 1998/1362
Handläggare: Staffan Wikell
Sektion/Enhet: Kommunalrättssektionen
Datum: 1998-05-26
Mottagare: Kommunstyrelsen
IT-ansvarig
Bibliotekschef
Rubrik: Ny lag om ansvar för elektroniska anslagstavlor

Kommunalrättssektionen
Staffan Wikell

1998-05-26

Kommunstyrelsen
IT-ansvarig
Bibliotekschef

Ny lag om ansvar för elektroniska anslagstavlor

Sammanfattning

I cirkuläret redogör vi för innehållet i den nya lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor, prop. 1997/98:15, Ju 11. Lagen, som trätt i kraft den 1 maj 1998, gäller för alla som tillhandahåller elektroniska anslagstavlor. Den gäller således också för kommuner, landsting och kommunala företag. En elektronisk anslagstavla kan kortfattat beskrivas som en nätadress i en dator till vilken en krets användare kan skicka in meddelanden elektroniskt. Meddelandena blir sedan tillgängliga för alla som är anslutna till anslagstavlan. En vanlig form är så kallade konferenssystem som består av en databas där en användare kan lägga in egna meddelanden och läsa vad andra har skrivit.

Lagen ålägger den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla vissa skyldigheter. Denne är skyldig att lämna användare av en elektronisk anslagstavla viss information. En tillhandahållare skall också i rimlig omfattning ha uppsikt över anslagstavlans användning och är skyldig att i vissa fall ta bort meddelanden eller förhindra vidare spridning. Dessa skyldigheter är straffsanktionerade.

Lagens tillämpningsområde

Lagen gäller elektroniska anslagstavlor och med elektronisk anslagstavla avses i 1 § en tjänst för elektronisk förmedling av meddelanden. Med meddelanden avses text, bild, ljud eller information i övrigt.

I följande fall gäller lagen inte:

1. tillhandahållande endast av nät eller andra förbindelser för överföring av meddelanden eller av andra anordningar som krävs för att ta i anspråk ett nät eller annan förbindelse,
2. förmedling av meddelanden inom en myndighet eller mellan myndigheter eller inom ett företag eller en koncern,
3. tjänster som skyddas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, eller
4. meddelanden som är avsedda bara för en viss mottagare eller en bestämd krets av mottagare (elektronisk post).

Informationsplikt

Den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla har enligt 3 § skyldighet att lämna information till var och en som ansluter sig till anslagstavlan om vem som tillhandahåller tjänsten och i vilken utsträckning som inkomna meddelanden blir tillgängliga för andra användare. Informationen kan lämnas t.ex. på en inledande sida på anslagstavlan.

Skyldighet att hålla uppsikt och att ta bort vissa meddelanden.

Tillhandahållaren av en elektronisk anslagstavla skall enligt 4 § ha sådan uppsikt över meddelanden som sänds in till anslagstavlan som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av tjänsten. Det krävs dock inte att meddelanden förhandsgranskas. I propositionen sägs att någon form av återkommande kontroll bör krävas och att ett riktmärke bör vara att i inget fall bör en tjänst kunna lämnas utan tillsyn under längre tid än en vecka.

Om en användare sänder in ett meddelande som uppenbart har sådant innehåll som avses i brottsbalkens bestämmelser om uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott eller olaga våldsskildring (16 kap. 5, 8, 10 a eller 10 b §§ brottsbalken) skall den som tillhandahåller tjänsten ta bort meddelandet från anslagstavlan eller på annat sätt förhindra vidare spridning av meddelandet. Det senare innebär att meddelandet finns kvar på anslagstavlan men tillhandahållaren förhindrar att det kan läsas av användarna. Skyldigheten att ta bort meddelanden och förhindra vidare spridning gäller också meddelanden där det är uppenbart att användaren genom att sända in ett meddelande gjort ett intrång i upphovsrätt m.m.

När en myndighet tillhandahåller en elektronisk anslagstavla kan meddelanden som en användare sänt in till tjänsten bli allmänna handlingar. Den nya lagen förändrar inte en myndighets skyldigheter att lämna ut allmänna handlingar. Det innebär att meddelanden som myndigheten har spärrat från vidare spridning men ej raderat ändå är tillgängliga för utlämnande med stöd av offentlighetsprincipen för den som vänder sig till myndigheten och begär att få ta del av en sådan handling. Skyldigheten att ta bort vissa meddelanden från en anslagstavla innebär inte att dessa måste utplånas hos till-

handahållaren. Uppgifter som behövs för att utreda och bevisa brott bör självfallet, om möjligt, bevaras för dessa ändamål.

(I detta sammanhang bör nämnas prop. 1997/98:43 med förslag bl. a. om ändring i brottsbalkens bestämmelse i 16 kap 10 a § om barnpornografibrott. Ändringen innebär att även innehav av barnpornografi kriminaliseras. En särskild undantagsregel har dock föreslagits avsedd bl. a. för sådana fall då någon råkar få en barnpornografisk framställning i sin besittning och innehar den fram till dess han får möjlighet att lämna den till polisen, se prop. sid. 93. Bestämmelsen bör vara tillämplig på en tillhandahållare som konstaterat att någon lagt in barnpornografiskt material på dennes anslagstavla.)

Tillhandahållaren ges i 5 § rätt att ta del av de meddelanden som förekommer på anslagstavlan.

Skyldigheten att ta bort och att förhindra vidare spridning av meddelanden och rätt att ta del av insända meddelanden gäller även för den som på tillhandahållarens uppdrag har uppsikt över tjänsten.

Straff och förverkande

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheten i 3 § att lämna information kan enligt 6 § dömas till böter. Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheten att ta bort eller på annat sätt förhindra vidare spridning av meddelanden av de slag som anges i lagen skall enligt 7 § kunna dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är ringa skall straff ej ådömas. Om brottet är grovt uppgår straffmaximum till fängelse i högst två år. Straff kan ådömas en tillhandahållare eller dennes uppdragstagare. Vem som skall ådömas straff när en myndighet eller juridisk person är tillhandahållare av en anslagstavla får avgöras med de allmänna principer om företagaransvar som vuxit fram i praxis.

Datorer och andra hjälpmedel som använts vid brott enligt lagen får förverkas enligt 8 § om åtgärden behövs för att förebygga fortsatt brottslighet eller det annars finns särskilda skäl. Förverkande får helt eller delvis underlåtas om det är oskäligt.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Staffan Wikell, tfn 08-772 44 36, e-post:staffan.wikell@svekom.se eller Irene Reuterfors-Mattsson 08 - 772 44 28, e-post: irene.reuterfors-mattsson@svekom.se

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Håkan Torngren

Staffan Wikell